

ЗВІТ З ЗАСІДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВІДНІ ДНЯ 10. ЦВІТНЯ 1923.

Присутні: Лев Левицький, А. Крушельницький, І. Семак і д-р К. Трильовський.

А. Крушельницький: підносить, що до посліднім вирішенню справи Сх. Галичини мусить збиратись Нац. Рада і відбувати постійні наради і то тим більше, що рішати треба про справу еміграції, даліше належить перевести контролю державних фондів, опріділити своє становище до уряду і рішити що з тим урядом має статися. В тім дусі ставить пропозиції.

Лев Левицький: здає справу з його конференції з поодинокими членами Групи. Вони всі заявили конечність постійних нарад Національної Ради. Подав далі, що в справі Національної Ради закордоном він звернувся листово до визначних членів Національної Ради в краю з жаданням висвітлення ситуації в краю.

Д-р К. Трильовський: заявляє також за скликанням Нац. Ради, остерігає однак, що Національна Рада, яка не диспонує ніякими фондами, мусить своє становище зглядом еміграції дуже ясно опріділити, щоби не робити ніяких надій емігрантам, будьтоби Національна Рада могла дати їм якусь матеріальну поміч. Треба конечно скликати Нац. Раду тоді, коли приїде до Відня д-р К. Трильовський, щоби він здав звіт з посліднім нарадом в Берліні, на який мали явитись й делегати з краю.

А. Крушельницький: урґує і кладе головну вагу на справу контролю фінансів і пропонує евентуально відозву до українців в Америці і Канаді, щоби вони всі гроші посілали на Руки Національної Ради з огляду на це, що уряд майже не існує.

І. Семак: радить обережність, особливо з огляду на зарядження віденської поліції, ставитись песимістично до всяких акцій та заявляє, що він сам, як зовсім здеорієнтований не вірить в ніякі успіхи засідань Закордонної Групи Національної Ради.

По короткій дискусії, в якій забирали голос: Лев Левицький і д-р К. Трильовський ухвалили скликати засідання Закордонної Групи Нац. Ради на п'ятницю, 13. цвітня 1923.

ЗВІТ З ЗАСІДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВІДНІ ДНЯ 13. ЦВІТНЯ 1923.

Присутні: Лев Левицький, д-р М. Лозинський, д-р Колеса, А. Крушельницький, д-р Перфецький, Лосицький, д-р Марітчек, д-р К. Трильовський, В. Панейко, д-р Витвицький, С. Вітик, Лев Петрушевич, Сингалевич.

Нарадами проводить Лев Левицький.

Лев Левицький: отворює засідання заявляє, що має відбутись дискусія над експозе д-ра К. Трильовського, але д-р К. Трильовський є хвилево перешкоджений, бо вівзвали його до поліції.

А. Крушельницький: заявляє, що задачею Національної Ради є перше переведення дуже докладної дискусії над політичною діяльністю уряду і тому дебатити будуть тривати довго, тим більше, що Національна Рада мусить крім виводів д-ра К. Трильовського вислухати й п. Витвицького і молодого Бандрицького і других закордонних представників і це забере дуже багато часу, тому він пропонує, щоби рівнобіжно з політичною дискусією перевести також ріжні рішення нагальної природи і Національна Рада мусить радити в перманенції. Ставить тому пропозицію, щоби зайняти ся сечас справою еміграції, багато людей буде звільнених з уряду, багато військових і молодіжкі. Треба уєднотинити спосіб старання о віза і паси та щоби здати собі справу хто може вернути до краю, а кому уможливити візид в інші сторони, як пр. до Праги.

Другою пекучою справою — це справа зазивів до поліції. Як звісно поліція завізвала першого п. Сингалевича і він мабув незорієнтований, хоча був послом З.М.Н.Р. підписав на сліпо жадання поліції, що усувається від всякого політичного життя та що може бути відшучасований з Австрії. З ним разом підписали деякі інші діячі, що викликали триумф польської преси, натомісь інші панове на визнання до поліції поставили себе бодро.

Далі треба зайняти ся справою уряду, чи він має зліквідуватись, чи має залишитись.

Вкінці згадує, що на попередніх засіданнях в літі 1922 Закордонна Група Національної Ради ухвалила контролю фінансів, але з тим, щоби цією контролю перевести в порозумінню з краєм. Тимчасом цієї контролі досі не переведено і показується, що ми мади рацію, коли жадали безпроводочної контролі, бо край не може посилати людей, тому, щоби не збільшувати ради еміграції. Тепер ця контроля є конечна. Контроля є тим більше потрібна, що в самім уряді є люди, що зжиди ся з собою, отже не можуть себе контролювати.

Відносно до своїх виводів ставить Крушельницький відповідні резолюції.

Панейко: в нагальній справі жадє, щоби перервати засідання, і запросити на найбільшій час д-ра Е. Петрушевича і д-ра К. Трильовського, які повинні брати участь в нарадах, бо вони не є ані цезарями, ані папою римським, а лише людьми, що є відвічаєльними за усі події. Є негідним, щоби ми далі явно чи мовучо континуували ту кепську забаву і тому треба конче запросити тих панів до брания участі в нарадах.

Д-р К. Трильовський: підтирає пропозицію Панейка і каже, що нашіми заступниками не є тільки С-ка, але ми є вибрані послі і маємо право жадати, щоби вибраний президент явився між нами.

Д-р Марітчек: прилучається до виводів Панейка і уважає запрошення д-ра Е. Петрушевича за конечне.

А. Крушельницький: урґує дуже, щоби на порядку дня поставити справу еміграції, бо це найважливіше і найбільш живуче дитиння.

Д-р Р. Перфецький: заявляє також за запрошенням Петрушевича. В дискусії забирають гождє д-р М. Лозинський, Лев Петрушевич, Перфецький.

Внесення Панейка ухвалено, а для справ еміграції вибрано комісію, в склад якої увійшли: Лев Левицький, Антін Крушельницький і д-р О. Марітчек. Комісія та має зайняти ся також послідніми подіями в поліції.

Ухвалено вислати письмо до д-ра Е. Петрушевича і д-ра К. Трильовського, закляючи їх до участі в нарадах Закордонної Групи Нац. Ради у Відні.

На цім нараді закінчено, а найбільше засідання призначено на 14. цвітня, о 10 год. ранком.

(Дальше буде.)

Товаришу Робітнику! Не забудай, що твоя одинока газета в Канаді — "Українські Робітничі Вісті" — видається лише за твої гроші і інших таких самих, як ти. Памятай, що твоя газета від нікого не надіється поміч, лише від тебе. Тому прислав передплату і склявся зможеш на пресовий фонд, а цим сповниш свій найголовніший обов'язок!

ДО ІНФОРМАЦІЇ НАЗАРУКА "ПРО КАНАДУ Й НАШ НАРІД У НІЙ".

(Увага, які п. Назарук повинен би використати при писанні своєї обіжної книжки.)

"Правдиві інформації" Назарука.

"Заддаємля прошу тих, що очевидно ліше знають Канаду, ніж я міг її пізнати за короткий час, аби не дали мене за мої помилки і неточности, бо я радо спростую у своїй книжці все, на що мені якебудь звернуть увагу. Я, як кожний описувач, багато мушу операти на описах інших людей".

Др. Осип Назарук (в "Українським Прапорі" з 3-го лютого ц. р.).

Аби заспокоїти зацікавлення читачів петрушевичівського "Укр. Прапора" Канадою й "нашим народом у ній", Назарук, відомий вже українським робітникам і фермерам в Канаді "міністер", взявся за перо, "щоб — як він пише в "У.П." — коротко описати головне, що я бачив досі, зами опишу це докладно в окремі книжці", і ці "правдиві інформації" друкують ся в "одиночким урядовим українським органі". Назарук каже у вступному слові, що він подає "правдиві інформації", застерігається лише проти "помилки і неточностей", які він обіцяє спростувати у своїй книжці, коли на такі як-небудь звернуть йому увагу. Він, мовляв, як кожний описувач, багато мусить операти на описах інших людей. Виходить ніби, що Назарук справді має добрий намір і бажання дати безсторонній і вірний опис всего того, що він тут бачить і довідється, бо навіть застерігає, що "радо спростує свої помилки і неточности".

На жаль те, що з його опису було вже надруковано в кількох послідніх числах "Укр. Прапора" свідчить понад всякий сумнів, що Назарук не тільки не дає правдивих інформацій, ні про Канаду, ні про українців в Канаді, але навіть не старается дістати їх для себе самого. Вище цитоване його застереження є лише збудуваною заслонкою його фальшивій широкій вимірності безсторонности. Його метод збирання інформацій, це випиттування про все других людей. Чи ці люди мають повноту про те, про що він їх питає а вони відповідають, це для нього байдуже. Іхній авторитет він встановлює ріжними підслівно-похваляючими назвами: "дуже поважний чоловік", "поважний працівник", "віродостойний чоловік" і т. п. Байдуже, що той, чи другий "дуже поважний чоловік" напів "новий міністер" такого, що він сам, і читачі "У.П." дурними з того будуть.

Назаруків метод збирання інформацій вправді дуже простий і легкий, не вимагає з його сторони жадного клопоту ні труду. Але це не є метод, яким послуговується "кожний описувач" і то в кожнім випадку, як це робить "пан міністер", у которого майже все опертє на тім, що він "чує" від "віродостойних людей". Нема власних спостережень, бо їх мабув засіпаними долари, за якими Назарук ганяється. Не хочеть ся заглянути до книжок, статистичних виказів; та й на що, коли "віродостойні" розскажуть, а "поважний" мовчанкою ствердять. Не відгидно і не полатно йти до всіх українських інституцій, редакцій і т. д., бо не скрізь дають долари. По-що впрочім ходити куди-небудь, коли "пан міністер" може про все, що йому потрібно, поінформуватись в одному місці, серед "своих віродостойних людей".

Серьозні описувачі самі йдуть, приглядаються всьому, що їх цікавить, записують свої спостереження і доповнюють їх, коли потрібно, матеріалом з книжок, всяких записок, а також і поясненнями компетентних людей, головню в таких випадках, коли не можна цих пояснень дістати з інших, певніших жерел. Назарук цього не робить: він пише те, що "чує" — і то від людей, що в однім випадку не мають повноту про те, що вони йому оповідають, а в другім свідомо пішло брешуть — а не те, що він повинен би бачити й спостерігати, колиб він дійсно хотів дати правдивий опис Канади й канадійських українців, а не переповідати нісенітницю, а місцями свідомо повторити про українських робітників і фермерів подлу блягу, що в нього звється "правдивими інформаціями".

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

- 23. мая 1868 р. початок політичного робітничого руху в Німеччині.
- 23. мая 1918 р. селянська боротьба на Харківщині проти гетьмана.
- 23. мая 1918 р. у Києві розпочалися мирові переговори між Росією та Україною.
- 23. мая 1920 р. розгромлення головних сил Махна в Гуляй-Полі.
- 24. мая 1917 р. оголошення в Росії декларції прав салдата й громадянина.
- 25. мая 1918 р. перші бої між радянськими військами і чехословацькими відділами біля ст. Марінової. Захоплення Челябинська. Перший всеросійський з'їзд рад народного господарства.
- 25. мая 1920 р. наступ червоних військ на всьому польському фронті. Здобуття Борисова.

Товариші! Памятайте, що місяць май є місяцем несення поміч "Українським Робітничим Вістям"!

Що Назарук "чує" про Канаду.

"Східна Канада — тема від зівів і озер (тому тема від озер? — Зам скажемо). Задка — "золота" (таж вода й відноситься) від великих піл, засіпних переважно шпеніею, і від золота, яке там колись добували".

Хто з "віродостойних" сказав Назарукови, що західна Канада "золота від золота, яке там колись добували" — про це він не каже. Колиб же він був заглянув до географії, то був би не писав цієї дурниці на самому вступі свого опису. В західній Канаді лиш одна провінція — Брітіш Колумбія мала і це й тепер має порівняно не богото золота, а в прочих трох провінціях — Манітобі, Саскачевані і Альберті ніхто дотепер в землі золота не нахдів. Богата золотом і сріблом північна часть провінції Онтеріо.

"Канадійські степи-прері — величезні простори, майже 20 разів більші від Великої України".

Хтось пересадив "панови міністрами", на жаль в некористі Великої України, бо поверхню цієї Канади (включаючи простори водні і далекі підбігунові) обчислюють на 3,729,920 квадратних миль (англійських) (це обчислення уважається найправдоподібнішим — є й другі обчислення, що дещо ріжняться від поданого мною), а простір Великої України після С. Рудницького*) буде около 327,794 квадратних миль (850,000 кв. кілометрів). Виходить, що Канада всего трохи поверх 10 разів більша від Великої України. Колиб навіть взяти обчислення Рудницького за перебільшене і опертис на вимірі Великої України після губерній бувшої російської імперії (включаючи тут Київщину, Чернігівщину, Подлявщину, Холмщину, Волинь, Поділля, Слобожанщину, Катеринославщину, Херсонщину і Таврію), то будемо мати від 240 до 250 тисяч квадратних миль, тобто яку 14-ту, або 15-ту (а не 20-ту) часть Канади.

"Манітоба — 22 разів більша від нашої Галичини".

Так сказав хтось з "віродостойних і поважних" Назарукови, а той і повірив. Отже поверхня Манітоби вносить 251,832 квадратних миль, а поверхня Галичини 30,312 квадратних миль, тобто-т Манітоба 8 разів більша від Галичини, а не 22, як подає Назарук.

"А тут, де кожда провінція — величезна старі Австро-Угорщини або й більша".

Це знова назаруківська "правдива інформація", опертє на добрім слові котрогось йолоповатого, але "віродостойного" міністерського підлизника в Канаді. Поверхня бувшої Австро-Угорщини вносила 261,035 квадратних миль (англійських), отже лише три провінції Канади — Квебек, Онтеріо і Брітіш Колумбія — є значно більші своїми просторами. Всі-ж провінції Канади є менші від бувшої Австро-Угорщини, а Нью Бронсвик (27,985 кв. м.), Нова Скошія (21,428 кв. м.) і Принс Едвард Айленд (2,184 кв. м.) є менші від самої Галичини. Отже не "кожда провінція" Канади є така велика "або й більша", як "стара Австро-Угорщина".

Потіпшиши свій "одинокий урядовий український орган", що вже незадовго з Форт Вільям

"водою можна буде просто йхати без пересадивши аж до нашої Одеси над Чорним Морем, а меншими кораблями навіть до Києва й Галича".

Назарук радить:

"Гавляте на карту світа, а побачите, що се за простір".

І добре Назарук радить другим, але він сам перше всіх повинен був глянути на карту світа, щоб побачити, що це за простори, то був би не зробив з себе дурня. Але, можна Стечицину, редактори "Укр. Голосу", вирізати більшевиськими руками 25 мільйонів українців в Рад. Україні і поміж його начислати їх около 30 мільйонів, що все це там живить, то чому не можна Назарукови давати таї-ж самі "правдиві інформації". Після цих Назарукових "правдивих інформацій" про Канаду і порівнянь, які ми оце згадали, читачі можуть бути певні, що його "інформації" про Українців в Канаді, їхню організацію, пресу, просвітний рух і т. д. є цію много "правдивіші", бо опираються вони включно на неперовіреніх описах "дуже інтелігентних" і "віродостойних" громадян. Та про це поговоримо в слідуючому числі. — V.

*) Гл. "Український народ в его прошлом і настоящем", том II — стаття С. Рудницького — "Очерк географії України". — Петроград, 1916.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В МОСКВІ.

Дня 10, 11, і 12. марта українська колонія в Москві святкувала роковини смерті Т. Г. Шевченка. Клуб імени поета на Тверській вулиці відвідало більше як 10 тисяч українського громадянства: офіційні — посольство України, представництво при Народному комісаріаті освіти, представництво Всеукраїнської ради народного господарства; неофіційні: артистичні гуртки, студентські громади і т. д. Свято складалось із читання рефератів про Тараса Шевченка і концертного відділу. Посеред присутних треба відмітити: В. А. Гадзінського — доклад про Шевченка, кобзаря "В. Шевченка, артистку Петренку (Петербурської Маріїнської опери), О. М. Коняра, предст. державного видавництва, професуру та студентку партійних вищих шкіл Москві.

ПІД СУЧАСНУ ХВИЛЮ.

День 14. марта, коли то Рада Амбасадорів в Парижі скадала своє рішаче слово в східногалицькій справі, став переломовим днем в політичному життї Східної Галичини. По суті не приніс він ніякого нового. Не приніс він ніяких перемін в соціальному угрупованню громадянства Сх. Галичини, ані не дав він нової розвязки в національному відношенню. Вся постановка Ради Амбасадорів зводиться до одної тільки пустої формальности. Вона формально стверджує тільки той стан, в якому Сх. Галичина знаходиться дійсно вже на протяжении кількох років. Та тим не менше мусимо той день вважати переломовим днем, який в політичному життї Сх. Галичини вже приніс багато перемін, а ще більше їх принесе в найближшому часі.

Артеріями політичного життя є політичні партії, які виражають інтереси окремих соціальных клас або певних груп слів громадянства. Бажаючи мати вплив на хід політичного життя, кожда політична партія старается дати своєю розвязку всім збудованим питанням, виходячи з точки погляду інтересів та історичних завдань тої класи, яку вона представляє. Відповіді на ці збудовані питання вкладає кожда партія в окремі пункти своєї програми, яка в свою чергу виявляє обличчя й світогляд даної партії. Як довго не змінюються політичні умови, серед яких живе дане громадянство, так довго й залишаються й неперушними партійні програми. Наколи перемінюються політичні умови, тоді перемінюються й партійні програми а то й ломляться цілі партії а на їх місце приходять нові, які дають нову оцінку й нову розвязку новому політичному положенню.

Таке явище бачимо зараз в політичному життї українського громадянства Сх. Галичини. Старі політичні партії, які мають за собою десятки років свого існування, трипати розпадаються або переводять ревізію своїх програм. Одночасно з тим з відломків старих партій творяться нові, з новими програмами. Ця переоцінка цінностей серед галицько-українських партій є безпосереднім наслідком нового політичного положення, в якому найшлось галицьке громадянство після формального прилучення Сх. Галичини до Польщі.

Найбільше розгублення бачимо зараз серед націоналістичного табору, який складається виключно з галицького дрібного міщанства. Всю свою надію покладало воно на найбільше духово йому споріднену західно-європейську буржуазію. Після 14. марта втрапили свою віру й надію в буржуазних богів, найшлось воно мов той пароплав без керми серед розбурханого моря. Не маючи свого власного світогляду, який вказував би йому вихід зі скрутного положення, та одночасно бажуючи й даліше грати провідну роль в політичному життї Сх. Галичини, дрібне міщанство в той сам час старается найти нових купцівна кров і піт галицьких працюючих мас серед англійських капіталістів і одночасно звертає свій погляд далеко на схід в бік Радянських Республік. Часті й безуспішні наради в краю і повні суперечностей статі провідних органів дрібного міщанства, найкраще ілюструють безрадість і розгублення серед націоналістичного табору.

Зовсім инакша картина представляється нам серед соціалістичного табору. Стара українська соціял-демократична партія Сх. Галичини, яка в своїм минулому має багато гріхів за собою, перша зорієнтувалась в новому положенню, та смілим кроком ступає на новий шлях. Цього доказує останній зїзд У.С.Д.П. у Львові. До недавнього не часу оставалась ця партія під впливом старих соціял-патріотів, які самі загубивши класову лінію

старались потягати за собою на манівці й галицьку робітничу масу. Не давні це часи, коли старі провідні У.С.Д.П. за малими виньками, будували єдиний фронт в купі з галицькими націоналістами. Та що було до впадоби старим провідирам, то зовсім не відповідало інтересам галицьких робітничих мас. Галицьке робітництво, кермуючись своїм класовим інстинктом, все підштовхувало своїх провідників шлях чистого пролетарської, класової політики. Та коли старі соціял-патріоти не хотіли чи не вміли найти того шляху, то тоді самі робітничі маси власній ініціативі прегнали їх вгеть, а на їх місце висунали з поміж себе нові, переважно молоді сили. Останній зїзд проминул під знаком повної єдності. Зїзд рішив пірвати з дотеперішними китаннями, та стати на виразну марксістську, класову позицію. Відкладаючи всяку співпрацю з дрібно-міщанськими партіями, зїзд приніс тактику єдиного пролетарського фронту для боротьби з капіталом та з опортунізмом. Нове політичне положення в краю поставило У.С.Д.П. на той шлях, по якому невмолима логіка історичних подій поведе всі робітничі партії.

Одна тільки Комуністична Партія Сх. Галичини не потребувала переформувувати своїх рядів при нових політичних умовах. То-що було новим несподіваним для інших партій, на то вказувала Компартия ще чотири роки тому назад, як на історичну неминучість. Спираючись на марксістський світогляд, КП.С.Г. оцінювала післявоєнну добу як неминучу боротьбу двох світів — старого капіталістичного і нового, приходячого йому на зміну, комуністичного. Борючись з патріотичним обманом галицьких націоналістів, КП.С.Г. весь час заповідала, що галицьке міщанство своєю політикою неминуче поведе працюючі маси в ярмо польської шляхти. Виходячи з історичних завдань пролетаріату, Компартия вказувала на боротьбу проти капіталістичного ладу в спільні з міжнародним пролетаріатом, як на єдиний шлях до визволення галицьких робітничих і селянських мас. Останні події в краю вказують, як правильна була оцінка положення, яку весь час на протягу чотирох років подавала КП.С.Г.

Ще не раз націоналістичним партіям прийдеться міняти свої прапори. Ще не раз прийде розчаровуватись тим, які йтимуць від проводом галицького міщанства. Тільки червоний прапор соціальної революції стоїтиме непохитно, пока Комуністична Партія Сх. Галичини не приведе під ним галицьких працюючих мас до повної побди над капіталом і не визволить їх з під соціального і національного гнету.

Осип Івакоуич.

ФЮД У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 1. мая. — З приводу свята 3. мая французський генерал Фюш виголосив промову, в якій звизав поляків до солідарности і обєднання своїх сил, вказуючи на небезпеку, яка грозить Польщі з боку завісних сусідів.

Польське правительство іменує ген. Фюша почетним маршалком польської армії.

ДО ФІЛІ І ВІДЛІВІВ СТОВ. УКР. РОБ. ДМ.

Центральна Шкільна Рада розіслала в місьню цвітні квестіонарі в справі Роб. Діточих Шкіл. До цієї пори ще не наспіли всі Філі місцевостей відповіди. Одним же раз просить ся всі Філі і Відлілї негайно вилповити і звернути до Ц. Шкіл. Р. вище згадані квестіонарі. Котрі місцевості ще не отримали тих же, нехай звернуться за ними до Центральної Шкільної Ради, на адресу: Centralny Szkolny Rad, Ukrainian Labor Temple, Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

За Центр. Шкільну Раду, П. Лотоцький, секр.